

**Kevad ning soojad ilmad soosivad õues rohkem jala- ning jalgrattaga liikumist, nii asulas kui asulavälistel teedel. Mida aga võiks enne liiklusesse suundumist meist iga üks meelde tuletada nii jalgratturina kui jalakäijana?**

2020. aastal on Eestis jalgratturitega toimunud juba 74 liiklusõnnetust, vigastatuid 72 ning hukkunud on lausa 3 inimest.

Iga selline õnnetus on asjaolude kokkusattumisel paratamatu, kuid ükski neist pole vältimatu. Teatud hetkeni saab iga õnnetust ära hoida. Suurem oht varitseb jalgrattureid ning jalakäijaid linnatänavatel ja tihedama autoliiklusega asulateedel, kus toimub ca 85% õnnetustest. Kuigi võiks eeldada, et autode arvu kasvuga sagenevad ennekõike autode vahelised kokkupõrked, siis raskemate tagajärgedega liiklusõnnetuste statistika näitab hoopis meie linnaliikluse suurima probleemina endiselt traumasid jalgratturite ning jalakäijatega.

Reeglina pole liiklusõnnetusel ühte ja ainsat selget põhjust, küll on terve rida riske ja asjaolusid, mis ühel hetkel koos ilmnedes lõpevad liiklusõnnetusega. Nii ei jää autorataste alla kaugeltki iga punase fooritulega sõiduteele jooksnud või kaitsekiivrita jalgrattal sõitnud laps või täiskasvanu. Tuleb arvestada, et nii jalgrattur kui ka jalakäija on liikluses vähemkaitstud liiklejad ning liiklusõnnetuse korral jäävad nemad alati kannatajaks pooleks. Liikuge koos lapsega võimalikult palju jalgsi ja jalgrattaga. Lapse liikumisharjumused ja liiklemisoskused arenevad argipäeva ühe osana ning nii omandab ta targa liikleja käitumismudeli. Samuti aitab igapäevane liikumine kaasa lapse füüsilisele arengule.

Aga kuidas siis ikkagi saab muuta nii enda kui ka oma laste jalgrattaga liiklemist ohutumaks?

Lääne-Viru maakonna tervisenõukogu ning Maanteeameti ennetustöö osakonna ekspert Diana Okas annavad mõned soovitusel, kuidas liikluses jalgratturi ning jalakäijana ohutumalt liigelda ja mida on oluline liiklejana meeles pidada.

**Selleks, et liikluses jalgratturina ohutult liigelda, järgi neid olulisi punkte:**

- 1) Jalgrattaga sõitmine on lõbus ja sportlik tegevus. Aga selleks, et rattasõit ka lapsele turvaline oleks, peab jalgratas olema lapsele sobiva suurusega. Jalgratas on lapsele paras siis, kui ta seisab harkisjalu, tallad maas, rattapulga kohal ning rattapulgani jääb vähemalt paar sentimeetrit ruumi. Liiga suur jalgratas on lapsele raskesti juhitav ja võib lapse panna liiklusohtlikesse olukordadesse.
- 2) Enne jalgrattaga sõidu alustamist tuleks veenduda ning kontrollida, kas Sinu enda ja Sinu lapse jalgrattal on kõik vajalik olemas ja kõik, sh pidurid, töökorras.
- 3) Iga lapse eest vastutab lapsevanem! Enne lapse üksi liiklusesse lubamist, jalakäija või jalgratturina, on iga lapsevanema moraalne kohustus veenduda, et laps on valmis üksi liikluses osalema, mõistab ümbritsevat ja oskab ohutult liigelda.
- 4) Kui liikled jalgrattaga koos lastega, siis pea kindlasti meeles, et alla 8. aastased lapsed ei tohi sõiduteel sõita ka koos vanematega olles!

- 5) Lapsed tohivad sõiduteel sõita **alates 8. eluaastast koos täiskasvanud saatjaga.**
- 6) Iseseisvalt tohib laps sõiduteel sõita, kui ta on vähemalt 10 aastat vana ja omab jalgratturi juhiluba. Jalgratturi juhiluba on nõutav 10–15-aastastel sõiduteel sõitvatel jalgratturitel. Jalgratturi juhiloa saamise kohta leiad rohkem infot Maanteeameti kodulehelt.
- 7) Jalgrattaga liiklemisel tuleks meeles pidada, et sõitmiseks on ette nähtud kindlad alad nagu jalgrattatee, jalgratta- ja jalgteed või sõiduteele märgitud jalgrattarada. Jalgrattaga on lubatud sõita ka õuealal, sõiduteel ning teepeenral. Kuid teatud juhtudel on lubatud sõita ka kõnniteel.
- 8) Väikelast rattatoolis sõidutaval jalgratturil on lubatud sõita kõnniteel. Samuti on kõnniteel jalgrattaga lubatud sõita alla 13-aastaselt jalgratturil ning tema kuni kahel saatjal. Täiskasvanul jalgratturil on kõnniteel lubatud sõita siis kui sõiduteel sõitmine on oluliselt raskendatud või ohtlik, näiteks tee seisukorra tõttu.
- 9) Mõningates asulates on sõiduteedele märgitud eraldi ka ühissõidukirajad, millel teatud tingimustes ka jalgrattaga sõita võib aga sellisel juhul peab sõitmine olema vastava liiklusmärgiga lubatud.
- 10) Jalgrattaga sõidetakse ühes reas üksteise järel ning sõiduteel peab jalgrattaga sõitma võimalikult selle parema ääre lähedal.
- 11) Et pööramine ja sõiduraja vahetused kulgeks ohutult peab jalgrattur enne pööret ja sõiduraja vahetust oma kavatsusest käega märku andma ning veenduma, et eest- ja tagantpoolt lähenevad sõidukid teda ei ohusta.
- 12) Ka jalgratturil on kohustus pöörde lõpul teed anda sõiduteed ületavale jalakäijale. Samuti on oluline meeles pidada, et jalgrattaga pöörde sooritamisel peab jalgrattur andma teed autojuhile.
- 13) Et ristmikute ületamine oleks sujuv ja ohutu, peab jalgrattur igale ristmikule lähenedes olema tähelepanelik, arvestama liiklusoludega ning andma teed eesõigust omavale liiklejale.
- 14) Kui oled jalgrattaga jõudmas jalgrattatee või jalgteed sõiduteega lõikumise kohale, pead jalgratturina arvestama, et sinu kohustus on anda teed sõiduteel liiklejale, kui teeandmise kohustus pole liikluskorraldusvahenditega seatud teisiti.
- 15) Väga oluline on jalgratturina arvestada asjaolu, et sõidukite juhid ei ole kohustatud jalgratturitele teed andma kui jalgrattur on ületamas ülekäigurada ilma jalgrattalt maha tulemata. Jalgratturil on küll lubatud sõiduteed ületada jalgrattalt maha tulemata, kuid tuleb meeles pidada, et eesõigus jalgratturitele sellisel juhul ei kehti. See on oluline punkt, mida tihti unustatakse või ei soovita järgida, kuid mis tekitab igapäeva liikluses palju ohtlikke olukordi. Sellises olukorras peab sõidukijuht andma teed jalgratturitele vaid siis, kui jalgrattur ületab parasjagu teed, millele sõidukijuht on pööramas

- 16) Jalgrattur peab alati sõidukiirust vähendama, kui ta hakkab jalgrattateel lähenema sõiduteega lõikumise kohale. Jalgrattur võib teed ületada jalakäija tavakiirusega. Alati on ohutum, mis on alati ohutum ületada sõidutee jalgrattalt maha tulles. Jalakäija tavakiiruseks on orienteeruvalt 3-7 km/h.

Rakvere politseijaoskonna piirkonnavanema Kristi Rist sõnul toimub suurem osa liiklusõnnetusi jalgratturitega just suvisel perioodil: „Kui möödunud aastal ei toimunud Lääne- Virumaal aasta algusest kuni mai lõpuni mitte ühtegi jalgratturi osalusel inimkannatanuga liiklusõnnetust, siis kahjuks 2020. aasta kohta ei saa sama öelda. 2020. aastal on tänaseks olnud inimkannatanutega liiklusõnnetusi Lääne- Virumaal juba 3, millest üks liiklusõnnetus lõppes väga traagiliselt“. Kristi Rist täpsustas: „Aasta algusel sõitis jalgrattur mäest alla ning ületades ristmikku, sõitis vastu äärekivi ja kukkus. Liiklusõnnetuse tagajärjel jalgrattur hukkus. Jalgrattur ei kandnud kiivrit“.

Samuti lisas Krisi Rist, et nooremad jalgratturid armastavad aeg-ajalt sõita käed jalgratta juhtrauast lahti ja trikitada: „Eelmise aasta augustis toimus Tapal liiklusõnnetus, mis juhtus just trikitamise tagajärjel, kus 11 aastane jalgrattur (kellel kiiver ja juhiluba puudusid) juhtides jalgratast, sooritas sellega trikki ja kukkus. Jalgrattur toimetati Tallinna haiglasse“.

Politsei tuletab kõigile meelde, et korras jalgratas ning jalgratturil kiivri kandmine on väga olulised selleks, et rattasõit oleks turvaline. Samuti tuletab politsei jalgratturitele meelde, et jalgrattur, olgugi, et tal võib olla eesõigus, on alati liikluses vähem kaitstud.

Lääne-Viru maakonna tervisenõukogu soovib kõigile ohutut liiklemist!

*Kuidas on jalakäijana liikluses ohutu liigelda? Vastused leiad VIROL kodulehelt aadressil [www.virol.ee/rahvatervis-ja-turvalisus](http://www.virol.ee/rahvatervis-ja-turvalisus)*